

EEN RODE LIJST VAN WEIDEPALEN

In deze aflevering is weer heel wat te lezen over het belang van het doen van waarnemingen, het doorgeven en vooral ook het deskundig administreren daarvan. De auteurs van de geactualiseerde Rode Lijst van Bedreigde Planten in Limburg stellen zelfs dat de belangrijkste reden van de (klaarblijkelijk slechts schijnbare) "vooruitgang" van de Zuid-Limburgse flora de toegenomen kennis door het nauwkeuriger en intensiever onderzoek van de laatste jaren is. Liefst 45 soorten zijn volgens de gehanteerde criteria minder of in het geheel niet meer bedreigd, terwijl slechts letterlijk één handvol soorten sterker bedreigd is dan in 1989.

Ook de auteur van het artikel over de Levendbarende hagedis duidt heel nadrukkelijk op het belang van goed onderzoek in het veld. Sterker nog, hij hoopt met zijn bijdrage "witte kilometerhokken zwart te krijgen". Ik hoop het ook. Want wat is er nu aardiger dan te kunnen constateren dat het met een soort die als "algemeen" te boek staat misschien wel zo goed gaat dat het een "heel algemene" of misschien wel een "zeer algemene" (of is er een nog uitbundiger categorie?) soort blijkt te zijn. En dat alleen maar door goed opletten, opschrijven en administreren!

Beide artikelen hebben het gevaar in zich dat zij door lieden zonder al te veel kennis van zaken misbruikt worden om in statistisch getinte verhalen aan te tonen dat het goed of beter gaat met "de natuur". Ik zou er daarom ook voor willen pleiten de mate van voorkomen van soorten niet al te gauw te voorzien van subjectieve aanduidingen als wel of niet bedreigd. Hou het (zonder trend-analyse) maar bij een kwantitatieve aanduiding.

Blijven we even bij de Levendbarende hagedis. De recente "vooruitgang" is vrijwel geheel te danken aan gericht onderzoek aan weidepalen. En daar schuilt misschien ook meteen een potentieel gevaar. Immers, hoeveel weidepalen van het goede type (oud en verweerd, met spleten bovenop en opzij, schaduwvrij maar toch in een rijke hoogopgaande kruiden- of bermvegetatie, zonder carbolineum en binnen honderd meter van een redelijk aantrekkelijk bos) zijn er nog? En, als verwerking een voorwaarde is, hoe lang gaan ze nog mee voordat ze, door die verwerking, tot stof zijn wedergekeerd?

Nu er voor zo'n beetje alle dier- en plantengroepen en voor biotopen nationale en in sommige gevallen ook internationale Rode Lijsten bestaan, lijkt het moment aangebroken om ook een Rode Lijst van Weidepalen op te stellen.

De weidepalen die voor Levendbarende hagedissen (en ongetwijfeld voor een groot aantal insecten) van belang lijken te zijn, mogen we in het Limburgse misschien nog wel plaatsen in de categorie "algemeen". Maar of daarmee ook gezegd kan worden "thans niet bedreigd" (zoals dat voor de Levendbarende hagedis klaarblijkelijk wel het geval is) gaat mij te ver. Zonder tijdige maatregelen zal het favoriete type weidepaal gedoemd zijn uit te sterven. De met carbolineum doordrenkte, de stalen of de laatste jaren ook wel de kunststofpalen zullen dan met stip stijgen uit categorieën als "zeldzaam" of "weinig algemeen" naar "thans niet bedreigd". Ik geloof niet dat we met zo'n vooruitgang blij moeten zijn.

Douwe Th. de Graaf

VERENIGINGSNIEUWS

STICHTING IR D.C. VAN SCHAÏK BEHEER ONDERAARDSE KALKSTEEN- GROEVEN

Zijn de mergelgrotten een onbekend en onbemind zwart gat, of zijn de onderaardse kalksteengroeven een boeiend natuur- en cultuurmonument?

Voor een groep geïnteresseerden was het in 1977 in ieder geval tijd om de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven (SOK) op te

richten. Deze groep heeft toen een comfortabele paraplu gevonden bij het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Een warm dak werd verkregen bij het Natuurhistorisch Museum in Maastricht alwaar de ledenbijeenkomsten van de SOK worden gehouden. Daarnaast zijn er in de loop der jaren enkele door de SOK ingerichte tentoonstellingen over de kalksteengroeven in het museum gepresenteerd.

In april 1981 werd voor de afsluiting van de Apostelgroeve in het Maastrichtse Jekerdal een oplossing gezocht. Dichtschuiven of -met-selen van de ingang was geen optie wegens de natuurbeschermingswaarde. Ed de grood en Ton Breuls hebben toen namens het Natuurhistorisch Genootschap deze groeve geadopteerd door ze voor de SOK in beheer te nemen. Hierdoor is een groeve behouden die anders misschien verloren was gegaan voor onderzoek naar de natuurlijke en historische waarden. Daarnaast zijn nog enkele groeven

aan deze inventaris toegevoegd, te weten de Koeleboschgroeve, de Roothergroeve, de Nieuwegroeve, de Theunisgroeve, de Fallenberggroeve en als laatste dit jaar de Scharnderberg. Voor iedere groeve hebben vele mensen van de SOK zich ingezet om deze afgesloten te krijgen en te houden. Meer dan 15 jaar beheer van deze kalksteengroeven heeft geresulteerd in goed onderhouden overwinteringsplaatsen voor de vleermuizen en publicaties in SOK-Medelingen.

De aanwas van groeven in beheer bij het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg legt een grote druk op de vrijwilligers van de SOK en het Natuurhistorisch Genootschap. Om de waarden van de onderaardse kalksteengroeven veilig te stellen voor het nageslacht is daarom besloten een beheersstichting op te richten. Daarom dat we met gepaste trots de "Stichting Ir. D.C. van Schaik, Beheer Onderaardse Kalksteengroeven" presenteren. Het bestuur van de Stichting bestaat uit:

STICHTING Ir. D.C. van Schaik
BEHEER ONDERAARDSE KALKSTEENGROEVEN